

**UCHWAŁA NR XLII/380/2024
RADY MIEJSKIEJ W KAŁUSZYNIE**

z dnia 21 lutego 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Kałuszyn na lata 2024-2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535), Rada Miejska w Kałuszynie uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Kałuszyn na lata 2024-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kałuszyna.

§ 3.

Traci moc Uchwała nr XXII/199/2021 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kałuszynie

Bogusław Michalczyk

Załącznik do uchwały Nr XLII/380/2024
Z Rady Miejskiej w Kałuszynie
dc
Z dnia 21 lutego 2024 r.
Rady Miejskiej w Kałuszynie
z dnia 21 lutego 2024 r.

**Gminny Program
przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony
osób doznających przemocy domowej
dla Gminy Kałuszyn
na lata 2024-2025**

Kałuszyn, 2024

Spis treści

I.	Podstawa prawna programu	2
II.	Zjawisko przemocy i system przeciwdziałania.....	3
III.	Analiza zjawiska przemocy domowej w Gminie	10
1.	Wprowadzenie.....	10
2.	Diagnoza problemów społecznych – wnioski i rekomendacje.....	10
	Wnioski:	10
	Rekomendacje:	12
3.	Statystyka dot. przemocy domowej	12
4.	Zasoby instytucjonalne	14
5.	Analiza SWOT.....	15
IV.	Cel Główny oraz Cele Szczegółowe Programu.	16
1.	Cel Główny.....	16
2.	Cele Szczegółowe Programu.....	16
V.	Adresaci, realizacja i finansowanie programu	23
VI.	Prognoza zmian	24
VII.	Monitoring i ewaluacja	24
	Zakończenie	25

I. Podstawa prawna programu

Niniejszy Program stanowi aktualizację, kontynuację i rozwinięcie poprzednio obowiązującego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kałuszyn na lata 2021–2025.

Podstawę prawną opracowania niniejszego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Kałuszyn na lata 2023-2025 (dalej jako: Program) stanowi art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.) – z uwzględnieniem zmian wynikających z ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, (Dz. U. z 2023 r., poz. 535), a także następujące akty prawne:

1. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
2. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
3. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939);
4. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.);
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.);
6. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r., poz. 1870).

Dodatkowo, przy opracowywaniu niniejszego Programu wzięto pod uwagę przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.), Kodeksu Karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.) oraz Kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.).

Dokument jest zgodny z Konwencją Stambulską – Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. – ratyfikowana przez rząd polski w 2015 r.

Niniejszym Program uwzględnia wytyczne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kałuszyn do 2025 roku – przyjętej uchwałą Nr XXXV/232/2017 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 7 listopada 2017 r.

II. Zjawisko przemocy i system przeciwdziałania

Mówiąc o przemocy, ważne jest zrozumienie, że jest to zjawisko powszechne w społeczeństwie, które niestety znajduje swoje odzwierciedlenie w wielu obszarach życia codziennego. Przemoc może występować w miejscu pracy, w szkole, w mediach masowych, a także w domu. Jednak przemoc doznawana w rodzinie ma szczególnie głębokie i szkodliwe konsekwencje. Objawia się ona często poprzez zaburzenia emocjonalne, które mogą się manifestować zarówno w krótkim, jak i długim okresie czasu.

Niepokojącym jest, że przemoc często przenosi się z pokolenia na pokolenie, tworząc swoistą spiralę przemocy. Dzieci, które są świadkami lub doznają przemocy domowej, często uczą się, że przemoc jest akceptowalna w relacjach międzyludzkich. W rezultacie mogą one same stać się sprawcami przemocy w przyszłości albo stać się kolejnymi ofiarami kręgu przemocy.

Dlatego też, aby przerwać cykl przemocy, niezbędne jest skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez edukację, wsparcie ofiar oraz interwencję w sytuacjach przemocy. Istotne jest również promowanie zdrowych relacji międzyludzkich opartych na szacunku, empatii i bezpieczeństwie, aby zapobiec powstawaniu nowych przypadków przemocy i przerwać spiralę przemocy przenoszącej się między pokoleniami.

Zjawisko przemocy domowej jest definiowane przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Należy zaznaczyć, że ustawa ta została gruntownie znowelizowana w 2023 r. (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw), włącznie z samą nazwą tego aktu prawnego. Dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione przez „przemoc domową”. Dodatkowo, rozszerzono zakres zadań podmiotów, które tworzą cały system przeciwdziałania przemocy domowej (szczególnie w obszarze zadań gmin). Wspomniana definicja przemocy domowej, charakteryzuje ją jako: ***jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:***

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,***
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,***
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,***
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,***

e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Definicja określa zarówno podstawowe cechy przemocy, jak i jej konsekwencje.

W myśl nowej definicji osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni

– wobec których jest stosowana przemoc domowa

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Ze względu na osoby poszkodowane wymienia się: przemoc w związku (małżeńskim, partnerskim), przemoc wobec dzieci, przemoc wobec osób starszych, przemoc wobec osób niepełnosprawnych. Należy też zwrócić uwagę, że zgodnie z aktualnie przyjętą w literaturze oraz praktyce interwencyjnej i pomocowej terminologią, osoby mogą być uwikłane w przemoc w trzech niezależnych lub mocno powiązanych, a nawet nakładających się rolach:

- osoby doznającej przemocy,
- świadka przemocy,

- osoby stosującej przemoc.

Wyróżniamy następujące formy przemocy:

- **Przemoc fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej.** Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

- **Przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej.** Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, groźenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

- **Przemoc seksualna - naruszenie intymności.** Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

- **Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności.** Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek „na wspólne konto”, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

- **Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.** Jest formą przemocy ekonomicznej i fizycznej, oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

• **Cyberprzemoc** – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.) **do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej**, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W myśl art. 9a ust. 1 wspomnianej ustawy „*gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym*”.

Natomiast art. 9b ust. 1 ustawy wskazuje wprost, że „*Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej*”.

Wspomniana już nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 2023 r., w znaczący sposób rozszerzyła i zmodyfikowała działalność Zespołów Interdyscyplinarnych. W art. 9a ustawy wprowadzono szereg szczegółowych rozwiązań dotyczących funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych. Dodatkowo, art. 16 ustawy nowelizującej tj. Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 535) nakazuje rozwiązanie dotychczasowych Zespołów i powołanie nowych (zgodnie z nowymi zasadami) - „*Powołanie zespołów interdyscyplinarnych, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nastąpi nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Z dniem powołania zespołów interdyscyplinarnych znosi się dotychczasowe zespoły interdyscyplinarne.*”

Realizując znowelizowane regulacje prawne, stosownie do art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Rada Miejska w Kałuszynie Uchwałą Nr XXXVIII/342/2023 z dnia 29 czerwca 2023 r. określiła tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kałuszyn. Następnie zgodnie

z art. 9a ust. 2 Burmistrz Kałuszyna, Zarządzeniem Nr 63/2023 z dnia 19 września 2023 r. powołał członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kałuszyn.

W myśl ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

W skład ZI wchodzi kuratorzy sądowi. Dodatkowo, w skład Zespołu wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową. W skład Zespołu mogą wchodzić prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W art. 9b ust. 2 ustawodawca wskazał, że do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;

8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy – tzn. przekazanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;

9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-educacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Procedura „Niebieskie Karty” realizowana jest zgodnie z regulacjami określonymi w art. 9d, 9e, 9f oraz 9h ustawy oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Grupy diagnostyczno-pomocowe są podmiotami, które zastąpiły dotychczasowe grupy robocze. Zgodnie z art. 9a ust. 10, grupę diagnostyczno-pomocową powołuje Zespół Interdyscyplinarny w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej. Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji.

W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

Dodatkowo, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;

- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Wnioski grupy diagnostyczno-pomocowej, o których mowa w pkt 5 i 6, są dla ZI wiążące.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

Do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

W przypadku niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa odstępuje od dalszych działań.

Członkowie ZI, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład Zespołu, przechodzą obowiązkowe szkolenie, realizowane przez samorząd województwa (zadanie własne samorządu województwa, zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy).

Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej są obowiązani podnosić swoje kompetencje poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez samorząd województwa, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego (a także grup diagnostyczno-pomocowych) wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

III. Analiza zjawiska przemocy domowej w Gminie

1. Wprowadzenie

Zjawisko przemocy domowej w Gminie Kałuszyn zostało rozpoznane na podstawie kilku bazowych elementów. W pierwszej kolejności przedstawione zostaną wnioski i rekomendacje¹ z przeprowadzonych na terenie Gminy badań, których efektem jest Diagnoza Problemów Społecznych. Następnie przedstawiono dane statystyczne dotyczące ujawnionych faktów przemocy w rodzinie (zaznaczyć trzeba, że dane te z pewnością nie obrazują w całości skali problemu przemocy). Na koniec, powyższe informacje uzupełniono o przedstawienie posiadanych zasobów.

2. Diagnoza problemów społecznych – wnioski i rekomendacje

Diagnoza Problemów Społecznych została przeprowadzona wśród mieszkańców Gminy Kałuszyn w IV kwartale 2023 r. W badaniu łącznie wzięło udział 188 osób (100 dorosłych mieszkańców, 70 uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, a także 18 przedstawicieli instytucji publicznych działających na terenie gminy). Badanie odnosiło się między innymi do takich problemów jak: uzależnienie od alkoholu, zażywanie narkotyków, przemoc domowa oraz uzależnienia behawioralne.

Wnioski:

Skala zjawiska przemocy wśród mieszkańców

¹ Decyzja o przedstawieniu jedynie wniosków i rekomendacji wynika z kwestii praktycznej – objętości Diagnozy.

Wśród ankietowanych 22,00 % deklaruje, że zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w domu. Dodatkowo 18,00 % ankietowanych uważa, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, a 15,00 % uznaje, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Z przeprowadzonego badania wynika, że w okresie ostatnich 30 dni przed badaniem, przemocy doznało 29,13% ankietowanych mężczyzn oraz 33,33% biorących udział w badaniu kobiet, natomiast w ostatnim roku 4,35% mężczyzn oraz 16,67% kobiet. Wśród respondentów 14,81% kobiet i 30,43% mężczyzn doświadczyło różnych form przemocy więcej niż 12 miesięcy temu.

Ankietowani, którzy doświadczali przemocy przyznawali, iż była to przemoc psychiczna (75,00 %), rzadziej przemoc fizyczna (41,67 %), mobbing (16,67 %), zaniedbanie (11,11 %) oraz przemoc ekonomiczna (13,89 %).

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów były najczęściej obce osoby (33,33 %). Zachowania przemocowe stosowało 12,00% ankietowanych mieszkańców gminy, w tym 4,00 % w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Przemoc stosowali rzadziej mężczyźni (10,87 %) niż kobiety (12,96 %). Przemoc stosowano głównie wobec dziecka/dzieci (33,33 %). Osoby stosujące przemoc nie były pod wpływem środków psychoaktywnych (100,00 %).

Skala zjawiska przemocy wśród uczniów

Przemocy doświadczyło 22,22 % młodszych uczniów i 38,24% uczniów starszych. Przemocy częściej doświadczali uczniowie klas 7-8, jednak różnica między grupą uczniów doświadczających kiedykolwiek przemocy jest niewielka.

Wśród biorących udział w badaniu uczniów młodszych z zachowaniami przemocowymi spotkało się 9,52% dziewczynek oraz 40,0% chłopców. Co wskazuje, iż chłopcy częściej niż dziewczynki doświadczali przemocy. Analizując doświadczanie przemocy wśród starszych uczniów ze względu na płeć można zauważyć, iż odsetek chłopców (55,56 %) doświadczających przemocy jest znacznie wyższy niż odsetek dziewczynek (18,75 %). Wynik ten wskazuje na istotną różnicę w występowaniu przemocy między płciami w badanej grupie.

Przemoc wobec uczniów stosowali głównie koledzy ze szkoły (62,50 % uczniów młodszych i 50,00 % uczniów starszych). Uczniowie młodszy doświadczali głównie przemocy fizycznej (62,50 %). Starsi uczniowie także najczęściej doświadczali przemocy fizycznej (58,33 %).

Przemoc wobec innych osób stosowało 19,44 % uczniów młodszych oraz 26,47 % uczniów starszych. Zachowania przemocowe częściej stosowali chłopcy niż dziewczynki.

Wśród uczniów młodszych 55,56% uważa, że w ich szkołach występuje przemoc między uczniami. Występowanie przemocy w szkole potwierdziło: 33,33 % uczniów klasy IV, 50,00 % uczniów klasy V oraz 58,62 % uczniów klasy VI.

Natomiast w przypadku uczniów starszych odpowiedź twierdzącą wskazało 64,71 % uczniów. Obecność przemocy w szkole potwierdzało: 66,67 % uczniów klasy VII i 57,14 % uczniów klasy VIII.

Rekomendacje:

Wczesne wykrywanie i interwencja w przypadkach bezpośredniego zagrożenia i wystąpienia problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz minimalizacja negatywnych skutków:

- Wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z problemem uzależnień oraz występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.
- Wczesna diagnoza środowisk rodzinnych pod kątem zagrożenia uzależnieniami i przemocą, obejmująca interdyscyplinarne działania służące rozpoznaniu problemu oraz zaplanowaniu adekwatnych działań zaradczych.
- Rozwój poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami zagrożonymi i doświadczającymi uzależnień oraz przemocy w rodzinach.
- Wspieranie tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia i samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin, a także dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz przemocy.
- Zapewnienie ogólnodostępnej pomocy terapeutycznej dla dzieci doświadczających przemocy.

3. Statystyka dot. przemocy domowej

Dane własne Gminy (m.in. pochodzących z ZI oraz OPS):

Rok		2021	2022	2023
Liczba prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarnej procedur „Niebieskie Karty”		9	6	13
Liczba sprawców:	Ogółem:	9	6	13
	Kobiety:	0	1	2
	Mężczyźni:	9	5	11
Liczba osób doznających przemocy:	Ogółem:	9	6	15
	Kobiety:	8	5	12

	Mężczyźni:	1	1	3
	W tym dzieci:	0	0	4
Liczba sporządzonych NK:	Karty C	9	2	9
	Karty D	9	2	12
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	Zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy/ ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej	5	4	2
	Braku zasadności podejmowanych działań/ braku zasadności podejmowania działań	0	0	1

W latach 2021 – 2023 Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kałuszyn oraz powołane przez niego Grupy Robocze (w wyniku zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy – Grupy Diagnostyczno-Pomocowe) prowadził 22 procedury „Niebieskie Karty” o różnym czasie trwania. W wyżej wskazanym okresie odbyło się 22 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego (2021 - 8, 2022 – 5, 2023 – 9) oraz 124 spotkania Grup Roboczych/ Diagnostyczno-Pomocowych (2021 - 2, 2022 – 34, 2023 – 88). W ostatnim roku odbywało się średnio ok. 7 spotkań GR/GD-P w miesiącu.

W ciągu ostatnich 3 lat najczęściej procedurę NK wszczynali funkcjonariusze Policji – 19 procedur, pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej - 3 procedury, pozostałe podmioty uprawnione – 0. Liczba Niebieskich Kart A, które zostały założone w toku trwania tej samej procedury w wyniku nowego zdarzenia przemocy wyniosła w 2021 r. - 0, w 2022 r. – 2, w 2023 r. – 2. W tym okresie złożono do organów ścigania 13 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie/przemocy domowej, w tym 11 przez osoby doznające przemocy (2021 – 6, 2022 – 3, 2023 – 2) oraz 2 złożone przez zespół interdyscyplinarny i grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe (2021 – 1, 2022 – 0, 2023 – 1). W okresie 2021 – 2023 zakończono 12 prowadzonych procedur Niebieskie Karty, w tym w roku 2021 - 5, 2022 – 4, 2023 – 3. Dominującym powodem zakończenia procedur NK było zakończenie przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy, po wejściu w życie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – z powodu

ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” wzrasta, co może wskazywać na wzrost świadomości i wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej skutkujący częstszym ujawnianiem występowania zjawiska przemocy. Z danych wynika, że osobami stosującymi przemoc domową częściej są mężczyźni niż kobiety. Ponadto w wyniku wprowadzonej

w 2023 r. zmiany regulacji prawnych przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej co jest można zaobserwować w danych statystycznych.

Dane przekazane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że komisja prowadziła postępowanie mające na celu podjęcie leczenia odwykowego alkoholowego w stosunku do 8 osób w roku 2021, w 2022 – 7 osób, w 2023 - 7 osób. W okresie 3 ostatnich lat skierowano 10 wniosków do Sądu o spowodowanie przymusowego leczenia odwykowego, w tym w roku 2021 – 4, 2022 – 4, 2023 – 2 wnioski. W wymienionym okresie komisja sfinansowała pracę psychologa w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Domu Kultury w Kałuszynie, który udziela porad indywidualnych i rodzinnych w sytuacji przemocy w rodzinie/ przemocy domowej i uzależnień od alkoholu i narkotyków. Osoby te mają również możliwość skorzystania z porady prawnej w Urzędzie Miejskim w Kałuszynie.

Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w tym m. in. zajęć z programem profilaktyczno-terapeutycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z terenu gminy – w roku 2021 zrealizowano 9 , w 2022 - 14 , 2023 - 11 działań.

4. Zasoby instytucjonalne

Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy – podmioty świadczące pomoc w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej: OPS),
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Kałuszyn,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKRPA),
- Urząd Miejski,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Placówki oświatowe.

Dodatkowo, należy wskazać na instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren Gminy Kałuszyn, stanowiące wsparcie w realizacji działań wynikających z niniejszego Programu:

- Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (przy Sądzie Rejonowym),
- Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim,
- Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim – Posterunek Policji w Kałuszynie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim.

5. Analiza SWOT

Opracowana diagnoza problemów społecznych, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Kałuszyn.

Mocne strony:	Słabe strony:
– Stałe diagnozowanie sytuacji mieszkańców Gminy – Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych – Instytucje wspierające dzieci oraz rodzinę (GOPs, PCPR, poradnie, kuratorzy Policja, Sąd, służba zdrowia, jednostki oświatowe, świetlice szkolne) – Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych – Powołany Zespół Interdyscyplinarny – Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe	→ Niska aktywność społeczna mieszkańców → Brak grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej → Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny → Brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego → Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela → Małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc → Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów → Utrudniona komunikacja publiczna na terenie Gminy → Niewystarczająco rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego

- Działanie grupy AA, ALANON - Prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	
Szanse:	Zagrożenia:
- Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę - Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych i realizacji rządowych programów - Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym - Promowanie idei wolontariatu i współpracy z organizacjami pozarządowymi - Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom - Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnionych - Większa dostępność leczenia uzależnień	→ Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów → Zanik więzi i tradycji rodzinnych → Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym → Wzrost kosztów utrzymania rodzin → Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami → Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc → Uzależnienie członków rodziny m. in. od alkoholu, środków odurzających, internetu → Wyuczona bezradność, roszczeniowość

IV. Cel Główny oraz Cele Szczegółowe Programu.

1. Cel Główny.

Celem Głównym niniejszego Programu jest:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy kałuszyn

2. Cele Szczegółowe Programu.

Cele szczegółowe określone w niniejszym Programie wynikają z przeprowadzonej diagnozy skali zjawiska problemu przemocy domowej, jak również stanowią swego rodzaju kontynuację dotychczas podejmowanych działań (z uwzględnieniem zmian oraz koniecznością pogłębienia realizowanych zadań).

<u>Cel szczegółowy nr 1:</u>	
<u>Profesjonalna diagnoza skali zjawiska przemocy domowej.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
Przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy na terenie gminy poprzez realizację badania społecznego, adresowanego do dorosłych mieszkańców gminy, a także profesjonalistów pracujących w obszarze przemocy. Badanie takie powinno dać jasną odpowiedź na pytania jaka jest rzeczywista skala problemu przemocy domowej, kogo ten problem najbardziej dotyczy, jakie czynniki sprzyjają przemocy, jakich działań lokalnych oczekują mieszkańcy, a także jakie kierunki pracy należy podejmować, aby ograniczać skalę zjawiska. Badanie może objąć również rozpoznanie w zakresie problemu cyberprzemocy.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny (możliwość zlecenia na rzecz wyspecjalizowanego podmiotu zewnętrznego). <u>Wsparcie/Współpraca:</u> OPS oraz Urząd Miejski (możliwość zrealizowania kompleksowej diagnozy, obejmującej szereg problemów z zakresu pomocy społecznej).
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2025. Działanie ciągłe.	
<u>Wskaźnik:</u> liczba osób (dorosłych i młodzieży) biorących udział w diagnozie, wykonana diagnoza (diagnozy).	
<u>Cel szczegółowy nr 2:</u>	
<u>Koordinacja działań lokalnych podmiotów – realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
Działania: Kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie gminy Zespołu Interdyscyplinarnego, przy uwzględnieniu zmian wynikających z nowelizacji z 2023 r. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego z pewnością przyczyni się do szybkiego, skoordynowanego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, jak również planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb danej	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – OPS, – GKRPA,

rodziny. Zespół Interdyscyplinarny koordynować będzie także działania lokalnych instytucji, organizacji i osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, celem bardziej skutecznego podejmowania i realizowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy. Koordynacyjna funkcja Zespołu Interdyscyplinarnego obejmować będzie m.in.: – kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy, w tym powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, – kierowanie osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów, – monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, – realizacja procedury „Niebieskie Karty”, – gromadzenie i rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, organizacji i osób udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.	– Urząd Miejski, – PCPR.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2025. Działanie ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba zebranych informacji o placówkach pomocowych, – liczba osób skierowanych do specjalistów, – liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, – liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, – liczba posiedzeń Zespołu i Grup diagnostyczno-pomocowych.	

Cel szczegółowy 3:

Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym nt. zjawiska przemocy oraz sposobów i miejsc pomocy osobom uwikłanym w przemoc (w tym cyberprzemoc),2) publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,3) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – OPS,– Urząd Miejski,– PCPR.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2025 Ad. 1 – działanie realizowane raz w roku (w razie potrzeby częściej); Ad. 2 – działanie ciągłe – bieżąca aktualizacja danych; Ad. 3 – działanie ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych;– liczba opublikowanych artykułów i informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego,– liczba mieszkańców gminy zainteresowanych udziałem w programach dla osób stosujących przemoc domową.	
<u>Cel szczegółowy 4:</u>	

<u>Zapewnienie profesjonalnej pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) zapewnienie możliwości skorzystania z bezpłatnych porad pedagoga i psychologa, 2) skuteczna realizacja procedury „Niebieskie Karty”, m.in. poprzez pracę grup diagnostyczno-pomocowych, ukierunkowana na objęcie pomocą i wsparciem osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin (głównie osoby zależne), 3) informowanie prokuratury/policji o podejrzeniu popełnienia przestępstw ściganych z urzędu, a związanych z przemocą w rodzinie, 4) informowanie osób doznających przemocy o możliwościach profesjonalnej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej itp.) pomocy realizowanych poza gminą (terytorialnie, jak również kompetencyjnie), 5) zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – OPS, – GKRPA, – Policja, – Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2025 .Działanie ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u>	
– liczba udzielonych informacji oraz porad, – liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, – liczba „Niebieskich Kart”, zakończonych ze względu na zatrzymanie przemocy i zrealizowanie programu pomocy rodzinie, – liczba i rodzaj form pomocy udzielonych osobom doświadczającym przemocy domowej, – liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia, – liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu.	
<u>Cel szczegółowy 5:</u> <u>Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.</u>	

<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) realizacja w szkołach zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przemocy oraz sposobów ochrony przed przemocą (ze szczególnym uwzględnieniem problemu cyberprzemocy), 2) edukacja rodziców w zakresie komunikacji i metod wychowywania dzieci bez odwoływania się do przemocy, a także w obszarze cyberprzemocy (rozpoznawanie przypadków wśród dzieci, zapobieganie oraz pomoc), 3) promowanie wzorca budowania relacji partnerskich oraz rodzicielskich bez stosowania przemocy,	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – OPS, – GKRPA, – Placówki oświatowe.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2025 Ad. 1 – działanie realizowane raz w roku szkolnym(w razie możliwości – raz na semestr); Ad. 2 – działanie realizowane raz na semestr szkolny; Ad. 3 – działanie ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych w szkołach, – liczba spotkań edukacyjnych z rodzicami, – liczba rodziców uczestniczących w w/w spotkaniach.	
<u>Cel szczegółowy 6</u> <u>Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) wyłonienie rodzin, które ze względu na występowanie w nich czynników ryzyka pojawienia się przemocy, winny być objęte działaniami profilaktycznymi i wszechstronnym wsparciem, 2) prowadzenie pracy socjalnej, 3) objęcie pomocą asystenta rodziny, 4) współpraca z rodzinnymi kuratorami sądowymi	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – OPS, – GKRPA,

w zakresie realizacji działań pomocowych dla rodzin, 5) współpraca z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi, oferującymi pomoc rodzinie dysfunkcyjnej, zagrożonej przemocą.	– Placówki oświaty – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, – Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2025. Działania ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba rodzin zagrożonych przemocą, wytypowanych do objęcia działaniami profilaktycznymi i wsparciem, – liczba zagrożonych rodzin objętych pracą socjalną, – liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, – liczba konsultacji z kuratorami sądowymi dotyczących pomocy osobom/rodzinom zagrożonym przemocą, – liczba osób z w/w rodzin skierowanych do placówek świadczących pomoc psychologiczną, – liczba działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz rodzin zagrożonych przemocą, podjętych wspólnie z podmiotami zewnętrznymi.	
<u>Cel szczegółowy 7:</u> <u>Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocą domową.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) organizowanie/finansowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, dotyczących praktycznych aspektów funkcjonowania ZI, w tym realizacji w praktyce procedury „Niebieskie Karty”, 2) organizowanie lub finansowanie szkoleń specjalistycznych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocą dla osób zajmujących się pracą z osobami uwikłanymi w przemoc (w tym również cyberprzemoc – rozpoznanie i zapobieganie),	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – OPS, – GKRPA, – Urząd Miejski.

Termin realizacji: 2024-2025. Działania podejmowane w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń dla członków ZI i grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba szkoleń specjalistycznych dla osób zajmujących się pracą z osobami/rodzinami uwikłanymi w przemoc,
- liczba osób uczestniczących w ww. szkoleniach,

V. Adresaci, realizacja i finansowanie programu

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania oraz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie zakłada przede wszystkim koordynację i spójność działań, w tym sprawny i płynny przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT, określając skalę problemu przez informacje wynikające m.in. z Diagnozy Problemów Społecznych.

Złożoność zjawiska przemocy, a także potrzeba aktywnego włączenia wszelkich służb, podmiotów i organizacji mających styczność w codziennej pracy z rodziną w działania zmierzające do efektywnego niesienia pomocy osobom jej doznającym oraz podejmowanie działań skierowanych do osób stosujących przemoc domową determinuje grupę adresatów niniejszego Programu.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Kałuszyn, w szczególności:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) osób stosujących przemoc,
- 5) podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
- 6) społeczności lokalnej.

Wobec powyższego, mając również na uwadze treść art. 9a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, **niniejszy Program będzie realizowany, a także zarządzany, przez Zespół Interdyscyplinarny.** Trzeba jednak zaznaczyć, że wskazany przepis (art. 9a ust. 1), stanowi iż to gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. W konsekwencji należy podkreślić konieczność ścisłej i skoordynowanej współpracy między wszystkimi jednostkami gminy, które mogą udzielić wsparcia Zespołowi Interdyscyplinarnemu – przede wszystkim podmioty wskazane jako zasoby instytucjonalne gminy (Rozdział III.4).

Źródłem finansowania zadań zawartych w niniejszym Programie są przede wszystkim środki własne Gminy Kaluszyn, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

VI. Prognoza zmian

W związku z przedstawionym Celem Głównym, a także Celami Szczegółowymi, zakłada się, iż realizacja Programu w latach 2024-2025 przyczyni się do:

- zmniejszenia ilości zachowań przemocowych,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- bardziej efektywnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- zapobieganiu nowym incydentom przemocy poprzez objęcie opieką rodzin zagrożonym przemocą domową,
- ochrony osób doznających przemocy poprzez realizację procedury Niebieskie Karty, a także wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową,
- wzrostu wiedzy mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy, sposobów ochrony przez przemocą oraz miejsc udzielających pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania sprawnego i efektywnego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą domową.

VII. Monitoring i ewaluacja

Niniejszy Program będzie realizowany i monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji programu, tj.:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy domowej,
- form udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy domowej.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy domowej,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- pozostałe wskaźniki określone w ramach opisywanych działań,
- dane dotyczące odbioru zajęć, form pomocy, zmian postaw, zebrane przez wykonawców zadań.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w gminie, a także zwiększenie dostępności działań pomocowych i interwencyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Ewaluację Programu prowadzić będzie także Zespół Interdyscyplinarny, we współpracy ze wszystkimi instytucjami realizującymi Program. Jednocześnie, Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

Zakończenie

Przemoc domowa nie powinna nigdy mieć miejsca, a rodzina powinna zapewniać bezpieczeństwo i warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Jednocześnie odnosi się do tego faktu również polskie prawo, uznając przemoc domową za przestępstwo. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować jego bólu i cierpienia. W sposób szczególny to sformułowanie odnosi się do osób bliskich (członków rodziny). Mając świadomość faktu, że zapewne przemoc w rodzinie nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne

i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej pozwoli na dążenie do osiągnięcia tego celu.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów szczegółowych możliwe będzie przy dobrej i sprawnej współpracy jednostek podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą.

Niniejszy Program nie jest dokumentem zamkniętym, i jako taki może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.